

In de re rustica lib. X commentum / [Lucius Junius Moderatus Columella].

Contributors

Columella, Lucius Junius Moderatus.

Publication/Creation

[Rome] : [S. Plannck], [1490?]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/jdavfw3u>

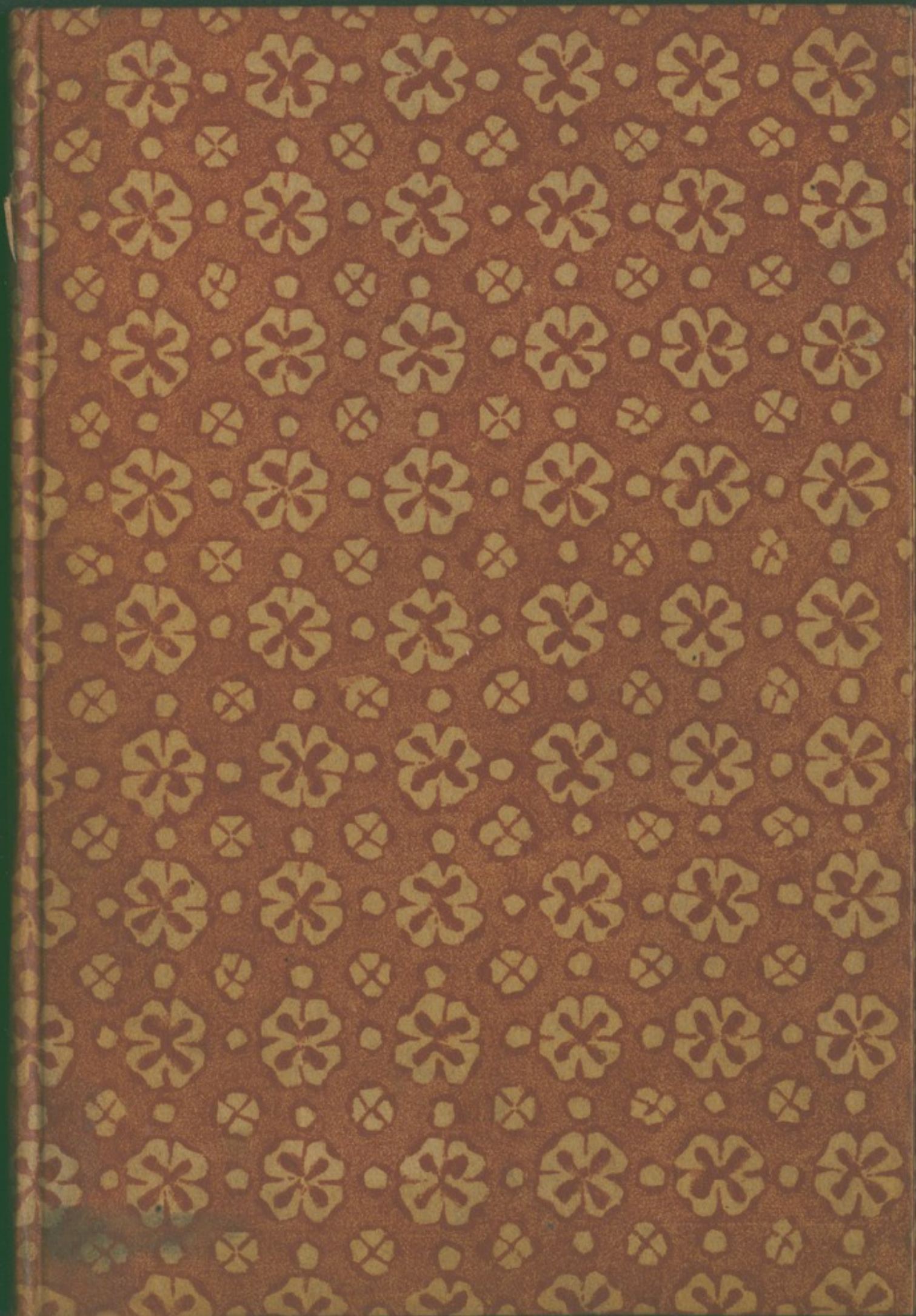
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

1 Case 2. a. 4.

Rom

P
90

Columella

Ortuli commentarium

[Rome: S. Plannck]

[c 1490]

Hain *5495

Proctor 3774

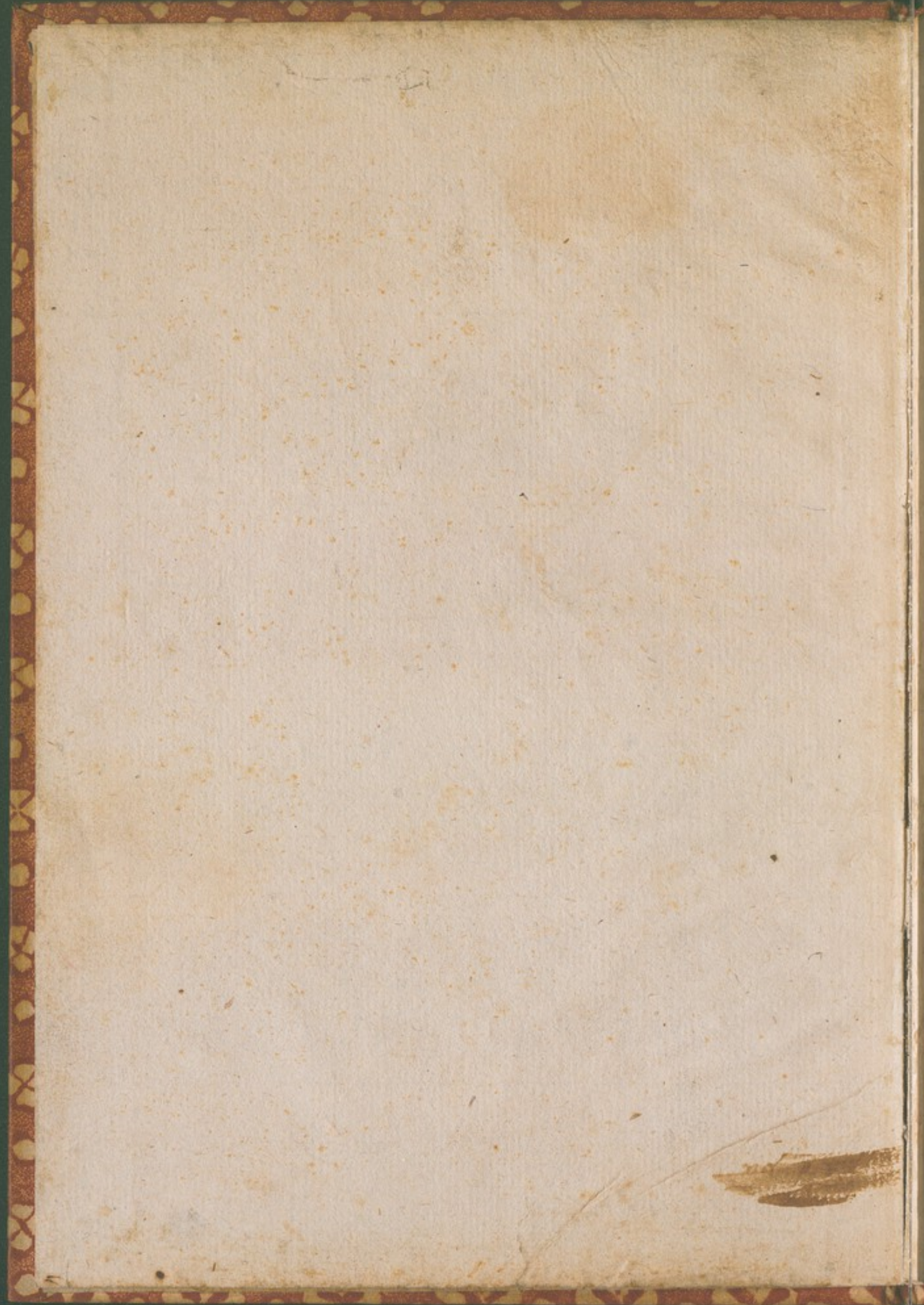
B.M. IV, 93

G. R.W. 7189

44354

Io. Moderati Columelle ortuli cōmentariū
incipit feliciter.

Orti hesperides memorabiles habent. In quibus nō po-
tū ma aurea sed oleastri tñ viruerūt. Adonis vero regis: et
in Cozcyra insula Alcunus Pheacuz regis orti in fabulis cele-
brati sunt. Reges persaz ortoz cure intenti fuere. Tarquini⁹
superbus quo orto delectatus sit: responsuz excisis lilijs uel pa-
paueribus indicat. Rome vetustior vsus ortoz q̄ villarū fuit.
Nam in .xii. tabulis orti mentio nō villaz habet. Signa olim
saturnica in ortis ponebant. Tutela ortoz Veneri attributa
est. Nā aliqui sub dee floze noīe fetauere. Jupiter mulierē spe-
cie pulcherrimā noīe Melissam in apem cōuertit. Homer⁹ ait
ex cabronibus natas apes: quas nymphe phisionides educa-
uerūt: et mox nutrices fuisse Jouis ut Virgili⁹ ait. Dicteo celi
regē pauere sub antro. Volūt alij natas in Thessalia sub Ari-
steo. Alij in insula Chea: Alij regis Erithee tpibus. Alij in cre-
ta sub Saturno phisici volunt ex floribus gigni. Multi ex roze
matutino quocunq; oriant: tū propter mellis vsū: tuz ppter
cerā in sacris celestia munera esse vident. Helleboz hellebozi
duo genera sunt: album et nigrū. alio noīe Veratrū optimū: na-
scitur in Anticira vrbe que est prope Oethan montē. Un̄ ethe-
um et anticez siue anticireū parce sumptū cerebzū purgat imo-
derate: insanā inducit. Melāpus medicus amithaonis filius
dicit helleboz inuenisse: vnde et Neampodiū appellat: nisi fu-
erit eiusdē noīs pastor. Galbanū herba est que cōbusta adeo
fetet: ut eius odore fugēt serpentes. Larus arbor comesta ro-
paca: e cuius succo toxica fiunt: que dicunt quasi tarica. Eius
ligni virides fumus ex domo mures pellit. Mandragora her-
ba naturā quandā homīs mixtā habet. eius radix imaginī hu-
mane similis: plena est capillamētis quibus tanq; radicib⁹ ali-
tur: fossuri etiā cauent a vento austro et spectāt occidentē: aret
prius cū gladiolo circūscripta. Eius vis non tñ in potiōe som-

nifera est sed etiã illata tpibus. Cicuta publica Atheniẽ. pena
epota substulit Socratẽ Si ea testiculi illiniant̃ venus cohibe
tur. Ferula filis cicute ẽ: s; caule tñ pleno dicata bacho. eius ci
bus asinis gratissim?: ideo asinus Bacho sacrificat̃. ea radijs
solarib? apposita pmetheus ignẽ restituit mortalib?. Nebulus
virgulti gen? instar sãbuci: ex ei? succo eligit̃ scamoneũ. Acra
tis dis gen? ẽ acutissime spine pruna atra siluestria ⁊ ex spinis
oriunt̃. Rubi siccãdi ⁊ stringedi vim habet̃ in radicib?: ranam
nutrit quã ex eis rubetã dicunt. Caules ruboz decocti i austro
vino detes firmat. Paliur? est genus spine efficacissimũ cõtra
mures ⁊ serpẽtes: ⁊ in Æphrica abudatissime puenit. ¶ Sepes
in orto hoc modo fit. plantant̃ virge sambucee spacio trientali
inde semia ruboz oblogis inserta bastillis ordinati locant̃: se
pẽ trienio faciunt: ⁊ furi ⁊ pecori in viã post trimatũ gaudet sin
gulis annis rubi aduri: ⁊ sic asperiores resurgunt. Dedalus in
ter victores laudat? pueros suos distringentes se fecit: huc De
dalũ intelligit nõ illũ Atheniẽ. Policlet? sitioni? agelade scul
ptoris discipulus fuit. Diadumenũ expsit molliter cubatem.
Fragmõ sculptor ⁊ pictor fuit: talia opeza rustici ⁊ olitores nõ
querunt. sed ponant̃ in medio orti imago lignea Priapi. Priapus
fili? Bachi ⁊ Veneris fuit: qz vini potus venerẽ incitat. Hunc
pleriq; appellauere typhalõ ⁊ alij typhona. Ferunt Isidẽ cũ oia
mẽbra celi mariti inq̃reret inuenisse pter pudẽda: quib? ⁊ tem
plũ ⁊ sacerdotes sacrarẽt: illic ceptũ virile mẽbrũ in honore eẽ.
Pestũ ciuitas est Lucanie: cui? menia adhuc integra vident̃ p
pe mare: eã cõdidere Tirenĩ ⁊ appellauerunt Posidoniã: ⁊ sinũ
posidoniãte. postea Romani missis colonis mutauere nomẽ et
dicere pestũ. ibi rosaria bis in año florescunt vere ⁊ autũno. Pie
rides muse appellate: qz in Pernafo certarunt cãtu cũ filiab? Pi
eri regis Boetie: ⁊ victrices sibi nomẽ adoptauere. Vel dñr q
Pieris ppli coloni trachũ habitauerunt sub Helicone ⁊ Pieriaz
urbẽ cõdiderunt quã musis sacrarunt: vñ ⁊ ipse a Leco nomẽ su
pserunt. Stelle cũ occidunt fingunt̃ a poetis oceanũ potus grã pe

tere. Canis credit esse ille q custos fuit Europe cū dracōe quē
mīos poridi puelle dono dedit. vir Procridis thebas duxit qz
illic vulpes erat q capi nō poterat z agros thebandz auū cede
spoliabat. Jupiter cū canis psequeret vulpē: vulpeculā in lapi
dē pvertit: z canē astris intulit. Amphian? ita dicit stellas oliz
turbatas abnegasse lucē mortalib? mortales legatū canē mise
rūt: qui cū puenisset in celū functus legatiōe nō redijt: sz capt?
amore cuiusdā stelle ibi pmāsit. illa negabat. canis indies ma
gis exardescibat: quare i extremā adduct? calamitatē deos in
auxiliū vocauit. tunc Aquilo duos filios misit qui auxiliū pre
starēt: ille flatu suo canis ardozē sedabat. ideo flat? aquilonij
spirāt ante canicule ortū: z appellant? pdromij: post exortū cō
stātius perflant z appellant? ethesie: qui nisi essent: canicularis
ardoz agros exureret. Canis sidus in medio cētro celi locatuz
est: ideo cū sol ascēdit ad eū locū duplicat ardore: qz e perpēd i
culo eius radij in nos cadūt: z lōgo itinere lōgius tēpus i cur
su cōsumit. Dabet in lingua stellā vnā quā multi appellāt syri
on: multi caniculā: qui caniculā dicūt stellā que in eius capite
lucet syriū vocāt. Alij sic referūt Bachū dedisse vtrem vini do
no Dicho: qui cū apponeret pastorib? illi dulcedie liquoris
delectati intēperantius biberūt: facti ebrii cōciderunt. sedatis
vaporib? vini: arbitrati fuerunt Dicho dedisse venenū: z fa
cto ipetu occiderūt. Canis qui dñm sequebat? reuersus ad do
mū vlulatu: z gestu quodā visus est filie Erigone morte p̄is
significare. Illa secuta canē cadauer inuenit z sepeliuit: Dime
tū montē attice petijt: cui? lachryme in flores demutate fuerūt
Ipsa tandē victa calamitate laqueo vitā finiuit. precib? Bachī
Jupiter p̄em z filiā z canē celo intulit. Dichaz appellāt Arctu
rū: cui? ex ortu terra mariqz tēpestas fit. Erigonē appellāt vir
ginē cui? sub pedib? virginis ē locat? effigie mesta z vlulanti
aspiciētqz dñm Dicho. Oriē canis. vi. kal. augusti. Occidit
post id? octobris. ardoz Bachī corona Ariadne dicit. Ariadna
Minois regis filia a Bacho coronaz dono accepit qñ Bachus

ortus et occasus

CANIS

se Cretā ptulit ut Minoē visitaret relicto in theseo Innaro nuplit libero p̄i. Alij volunt coronā fuisse datā a Venere Bacho in nuptijs deoz. ⁊ post fatū Ariadne ut memoriā illius haberet. ferūt Bachū coronā celo affixisse. stellas habet nouē in rotundo dispositas. oritur cū scorpio. iiii. nonas octobris. occidit ex oriēte cācro ⁊ leone. Atlantides Virgili⁹ dicit que iō metuunt ortū solis: qz. xi. kal. nouēbris occidūt oriēte sole. Atlas ex Plione Oceani filia ut alij volūt Deucalionis. xv. filias habuit: que a p̄e Atlantides appellant̄: ⁊ a matre Plionides. ex his quinq; noīate hiades siue a fratre hia: siue a potu Im. i. pluere ut meminit Cicero nostri imperite succulas appellant: qz sues luto gaudēt. figurate fuerūt in celo a Licurgo in effigie Tauri vergilie nominatū: qz eaz ortus vernū tēpus significat: occasus hiemē. Chelas scorpiū dicit: qui ppter magnitudinē membrorū in duo signa diuidit̄: p̄iorē partē appellant ribzum: reliquū scorpion. Trepidus esse videt̄ sol cū per scorpion iter facit translatio est a diez breuitate. Sol enī qui diē efficit fugere videt̄: ⁊ qui fugit causam p̄bet timoris. Nepe nepā intelligim⁹ serpentē Ophuilci: cui⁹ frons orit̄. vi. kal. nouēbris: vno die post ortū sagittarij qui est. viii. kal. nouēbris. Spicula vulnera ⁊ acumina serpētini dentis appellamus Eiothisolē ingrediētē sagittariū significat. xiiii. kal. decēbris. alij sagittariū chironē centaurū esse volūt. alij Chrotū filiū Euphenis nutricis musay: ⁊ habitasse in Parnaso cū musis ⁊ venatorē fuisse vnde ⁊ vsuz sagittis aiunt ⁊ equo insedisse post mortē precibus musay: a Ioue inter astra receptū varia cōscriptū forma. Equina ppter vsū equi cū sagittis qz venator. Cauda satirica: qz satirā scripsit: habet in pedib⁹ coronā stellarū. vii. occidit p̄ceps orit̄ directus. Festinat adhuc in trāslatiōe est: qz sol in hieme festinare videt̄. Caum subfolā spirat ex oriēte equinoctiali: ab oriēte brumali Vulturū illū greci aphelioton hunc enīz appellant a meridie auster ab occasu brumali Affricus notū ⁊ liba nomināt. ab occasu equinoctiali Fauoni⁹. ab occasu solsticiali

scaurus. Scephiron et argeston vocat a septē septē trio. Interq;
eū et ortū solsticialē aquilo. i. bozeas. Riphei mōtes sunt vltimī
in septētrione vltra quos nō sunt habitatores et nisi aer penna
tus: qz illic semp cadit nix. Aliquī voluere in his mōtibus ha
bitare gentē hiperbozeoz quā aliquī posuere in insulis fortūa
tis. Hirundo auis que hiemat in egypto et aphyca meridiana
eius aduētus vernū tēpus nūciat. Stercoz plura genera: Antī
quī principatū dedere stercozi turdoz qd̄ ex eo saturata terra
nō tm̄ lete puenirēt herbe sed etiā sapide. Scdm̄ voluerūt esse
humanū sed qd̄ diu fuerit in cloacis. Tertiuū columbinū qd̄ ali
quī primū fecere. Quartum asinoz qd̄ sapidissimas efficit her
bas: p̄sertim si imundicia erit nigri aselli. Quintū ouilū. Alia
vero stercoza ad necessitatē accipiūt agricolē. Gallia cisalpina
cineribus stercozat agros vnde publica melioza pueniūt. Ru
der oēm imundiciā significat. Accipit̄ aliqñ pro vase in quo im
mundicie ferunt. Qualus li. est vas viminiū: inde quasillū ge
neris neutri vasculū. Dolitor hortulan⁹ dicit̄. hoc nonale no
nalis ager qui singulis annis feritur et renouat̄. Latrina loc⁹
stercoz. et dicit̄ a latendo: qz fit in secreta parte domus. Cloa
ca vbi excipit̄ stercus. Ligo ligonis est zappa que tēdit in acu
tum. Marca est genus zappe que habent latuz acumē. Sarcula
sunt instrumenta rusticoz ad pectēdas herbas. Fori in agris
dicunt̄ parui sulci. Leucoea florem habet albū et in prima hie
me florescit: herba est similis viole: vnde aliquī genus viole es
se voluerūt. Caltā prima leucoe sed maioza folia floze croceo.
Narcissi duo genera. alterū purpureo floze. alterū herbaceo. di
cit̄ a nare nō a fabuloso puero. Differt a lilio hoc modo qz nar
cissus in radicibus folia habet: ppriatissimus in Licie monti
bus. Leonina herba in montibus nascit̄: flos eius est similis
ori leonis cuz hiat. Est et alia herba que appellat̄ cauda leonis
quā greci dicūt hippocisin lilia habēt radices bulbosas: latini
calatū dicūt. g. canistrum. Diacintibus herba est que luctū pre
fert eius quē Apollo dilexit: qui demutatus fuit in flozē. et etiā

*hirunda m egypto
hiemat*

quasi latrina

hiacynthus editus fuit ex cruore Hiacis: ideo discurrētib⁹ per
folia venis fibris. g. lre vident̃ figurate: puenit maxie in Gal
lia. radix eius est bulbosa. Hiacynthus duplex: albus ⁊ cerule⁹
Viola lutea ⁊ purpurea ⁊ alba. Purpurea latiora habet folia: q̃
statim a radice carnosā exeūt. Autūnalis que autūno puenit
⁊ hec est letea. tusculana que puenit vere ⁊ est alba. Rosa veris
us spina q̃ fructice nascit̃. Nilefia rosa est ardentissimi color
ris. Trachina rosa pallida est. grecula ⁊ alba que app. ⁊ cētifo
lia. ⁊ duplex est. Est enī ⁊ alba ⁊ nō rubra sed ruffa. Autūnalis
est alba que pauca habet folia ⁊ vocat̃ coroneola. Rose enī ge
nus coronis inserunt̃ que virgines decēt: ideo pudorē pre se fe
runt. Panaces ut Plinius ait ipso vocabulo remedia pmittit:
laudat̃ Achillea qua vtebat̃ Chiron. Aliqui ei⁹ generis volūt
que piperis sapore habet: vnde nomē piperis suauior est q̃ feri
tur q̃ que sponte nascit̃. Panaces est gatina. Glaucēū inter sil
uestres herbas erraticū est nigrum cubitali altitudine: radice
crassa ⁊ corticosa caulicolo in inflexo. eius radix acetabili men
sura cocta in duob⁹ sextarijs vini ad dimidias dat̃ lūboꝝ viti
is. Papauer satiuū est ⁊ sponte nascēs. duo genera: album ⁊ ni
grū. e nigo sapor ꝑcipit̃. Papaueris satiuī tria genera sunt. cā
didū: cuius semen tustū in secūda mensa cum melle apud anti
quos dabat̃. tertiuū genus tirim vocāt: id nrī erraticū qd̃ spon
te q̃ cū ordeo nascit̃. Eruce sile succuz papaueris medici quon
appellant. Panaces declinat̃ huius panacis: ⁊ panax panacis.
Bulba bulboꝝ genera differūt colore sapore magnitudine. oīa
sunt feruētis nature. ideo venerē cient duobus in locis lauda
tissimi apud Megarenses qui sunt ppli in Attica regione: ⁊ in
oppido iudee ut aliqui volūt phenicie Ascolone: vñ bulbi asca
lonie megaria celebrant̃ aetone. Pithagoras volumen vnū de
bulbis cōposuit megarensibus. Marcus varro scribit aqua de
cocta bulbos qui veneris vsum querūt hoc mō in nuptijs po
nunt̃. Apitius addidit nucleos pineos ⁊ semē eruce cū pipere:
getulis. i. aphyricanis Betulia aphyrice puincia. De sile intellū

git cui? genera optia tria. Getulicū grano fuluo. scdm ethiopi
cū r nigri? tertiu creticū r odoratissimū: folia part? iuuant. in
tēperāter sumpta faciūt abortiuū. Hoc dicunt marie pasci cer
ue ppe pariēdi tēpus. Possūm? r intelligere de ciperō: qui diu
mortuā venerē reuocat. Ciper? optimus ē getulicus. Eruca to
ta venera ei? est semē bestiolas innascētes corpi arcēs. In cō/
dēdis obsonijs miri saporis ē: lētigines ex aceto e facie fugat:
cicatricas reducit ad candorē dū tpe eruca scita facile erūpit.
Lactuce pro tēperādo ardore miscet: iō olitores cū lactucis vē
dūt. Cheropolū ipso vocabulo oñdit accepisse nomē a luxuriā
tibus folijs mīmo assurgit virgulto. Intiba r intuba est endi
uia: magis a frigore nocēt q̄ lactuce: psunt tñ fastidito pala
to. caule non minus grata sunt q̄ folio r radice. serunt verno
tpe. Est etiā intibū erraticū qd̄ egyptij cicoreū vocāt. Uulpicū
allio primū est sine de ei? genere. Quidā allū punicū appella
uere: spicas habz maiores q̄ aliud odoris acutioris. defigūt in
orto spacio palmari ut allū. Siser Liberi? ce. nobilitauit oib?
annis a germania flagitās. Selduba castellū est reno imeans
vbi generosū siser nascit. Cocto siseri neruuli extrahunt r mul
suz miscet. Siriaca radix a siriōz ortis translata in prouerbio
erat multa siriōz olera: qz siriā in ortis operosissima ē. Nascit p
cipue trās Eufratē caule ferulaceo tenuiqz. Indigene siri in ci
bis vtunt. Madefacta aqua lupinis miscet ut suauis sit gust?
ad bibendū. Ferūt Bachū in peregrinatiōe terrarū vsum vini
docuisse. r vbi celi statue r natura terre vates nō ferret: potuz
ex ordeo fecit paulū a vino differentē: quē zithū vocant in egypto.
Alij crinasiā egyptij asserunt Osyrim inuenisse: qui idem
est qui r Bachus. Pelusiū vrbs est egypti quaz cōdidit Peleus
Achillis pater monitu deoz: qui lustrauit se in lacū qui abluūt
Pelusij menia. Eo eniz tēpore quo furijs agitabañ qñ ex inter
empto fratre foco purgari querebat. Salgama est quicqd fru
ctuū per vsum totius anni condit: utputa mala pira poma: et
cetera alia. tñ Salgamarij dicunt qui salgama vendunt in sal

gamis cōdendis: loca eligunt̄ frigidissima ⁊ siccissima ne mu-
cere conumpant̄. Capparis serit̄ in siccis locis area circūfossa
structis vndiq; aut ex natura ripis aut ex arte lapidib; ne lu-
xuriari pmittat̄: strangulat loci fertilitatē: estate floret. Inula
aspectu suo tristitiā significat. serit̄ loco stercozato: qz frigore
ledit̄: ⁊ crescit in fructicē. radix a feminis māducata dētes cō-
firmat: succus tineas pellit. Ferule quibusdā in locis alimēta
prebēt senectuti ppter leuitatē auxiliant̄. ⁊ vbi ligna non sunt
et eis subsellia fiūt. Mēta dī ab eo q̄ grato odore mēsas pcur-
rit. vel a mente quā amauit Pluto: ⁊ demutata fuit in montez
in Pisea regiōe qui mēta abundat. puelle q̄renti pign; amoris
ferūt Plutonē reliquisse virile mēbrū qd volūt ab ea denoīatū
mentulā. Pōt dici etiā mentula a mēte. Nam solū illud mēbrū
preter caput mentē hēe vidēt. plantat̄ melius surculo q̄ serit̄
semine. Anetū ⁊ anaxon qui gerit culmas: ⁊ medicorū officinas
percurrūt. Ruta ei; natura venena oīa restringit ab ardore ap-
pellata. i. ab vrēdo cū deest liquamen uel oleū. Manipul; rute
vicē prestat in cōdimētis. Ex ea conficit̄ illud nobilissimū an-
tidotū qd Leneus Pomp. magni libertus in regijs gazis ma-
nu regia scriptū cōperit ⁊ ad Pompeū tulit: qui nō minus ga-
uisus est predā mitridaticā in vrbe tulisse: quā tam preclarū
inuentum ciuibus suis dedisse. Sinapis adeo acerrima est: ut
comedenti lachrimas moueat. cuius semē tritū ⁊ mixtū de fru-
to cū vua passa ⁊ cimiamo confectionez prebet hiemali tēpore
optimā. Olus atrum ad macerias seritur ⁊ inter saxa: si radix
non euellat̄ diu durat. Cepe incrementū capitis habet: surgit
vno fructice: ad oīa condimēta apiciāna optima ⁊ idonea: egypto
numen fuit olfatu ipso caliginē oculorū purgat. Lepidum
est simile cunile ⁊ origano: cum fructificauerit excidit̄. sterco-
rat̄ ne moriatur. radix tonsa ⁊ admixta rosaceo lepras purgat
vnde ⁊ lepze nomen. Nam. g. dicit lepis lepidos. Brassica dicit̄
tur quasi passica. Cato tria genera fecit. fetēbrina latis folijs:
caulo magno. a grecis dicit̄ helia. Appia que folia hz crispia a

similitudine apij noīata. Leuis que a Grecis dī carāba: folia
habet tenua: que imposta vlcerib? vlcera purgāt. Crisipo volu
mē e brassica edidit. 7 Pithagoras populus Ramañ. cccc. an
nis vsus fuit medicina brassice. diligentiores multa genera fe
cerūt 7 nomē dedere a locis. Cumana sessili folio capite baculo
Pompeiana caule p̄ciorē 7 infra folia crassescit. Brutia sapo
re acuto folijs grādibus Parthenopea tirsuta. Marucina ru
bra paucis folijs. Signina breuissima sed oīm sapidissima. An
cina folio albo. Sabellica crispis folijs 7 crassissimo caule. La
cuturnina folia h3 alba 7 crassa. Stabrina folio tenui. Libur
tina bis addit 7 silerēsis est. Brassica capadoca folijs tenuiori
bus caule pene nullo p̄us q̄ in florē creat ad ferēda: gelicidia
7 frigora frequētibus se vestit tunicis. Mensis frigorib? grata
cū multo pipere 7 adipe suilo 7 bubulo 7 neruecino. Undecio
kal. aprilis trāsit sol in arietē. Aries fert̄ ille qui tulit fr̄itū: et
cui? sinistro cornu delapsa fuit belle Aeiþbele cū mater eos ra
puit: ne p̄spicerēt nube terit: princeps signoz. Vel qz antiqui
principiū anni ab Ariete statuerūt. Vel qz primū signum qd̄ in
trat sol est Aries. Vel qz sūmo 7 p̄mo honore pecus nullū habi
tū est apud maiores: vnde 7 lunā aureā dixerūt hie: ut Varro
li. r. de vilatica pastione cōmeminit. Apijū dicūt qd̄ antiquo tē
pore apicē capitis coronabat. Pozii duo genera: capitatū: 7 se
ctiū siue sectile. Sectiuo nobilitatē dedit Nero cesar singulis
dieb? comedēs pro seruanda voce. in egypto p̄ncipatus pozii ē
mor in laudē fuit Hostiē. 7 Aricinū. Duo genera sunt pozii se
ctiui. Altero vtunt̄ medicantarij. altero trucidarij: qz ei? hau
stus hoīez necat: folia habēs rubra rufa. Tria sunt pastinicha
rū genera. Primū radice crassa 7 tenera. Diuidit̄ hoc genus in
duo genera que radice cognoscunt̄. radix vero est alba 7 nigra
hoc genus appellāt careotā. Scdm̄ genus que nō tenera s3 ner
uosa intus habēs terrimā: nō mandit̄. Medullā hāc appellāt
staphilmū: hec scita melius puenit q̄ sponte. Tertiū gen? er
raticā vocāt: folio discernit̄ qd̄ est magis tenue 7 parū caule

magno: radice pua: sed lapidissima oium Staphilmū app. pro
oīni genere Hila mons Sicilie celebris varietate herbar: illic
multū thini nascit̄. vnde illic multe apes inde mel hibleū. Sā
sucū in Cipro lautissimū est venenatis morib? aduersat̄. Dio
cles amaracū ap. vulgus vero maiorimā siue persaz: meli? sur
culo q̄ semine puenit: locū mirre sterilē in quo odorati? erur
git. Canopus vrbs egypti cōdita ab auriga Menelai mirra fi
lia regis Cinire Cipi demutata in arborē sui noīs ⁊ p̄ fuit fi
lius Paphi p̄ditōis paphi vrbis. Amarāthus noīe ipso oñdit
nunq̄ marcescere: latie appellat̄ sempiterna Est alia herba quā
antea dixi: ⁊ veri? spica est q̄ flos nullius odoris Alexādrino
palma dat̄ si in p̄mo autūno decerpit̄ hiemales facit coronas.
Lactuca adeo grata fuit ut in valeria gēte lactucinios fecerit
ciues. ⁊ ei? cibus diuus augustus pualuerit: morbos lōgos pel
lit: febrē sua frigiditate cōpescit. salutaris est ⁊ optia p̄sertim
estate. Unū ap̄ antiquos gen? lactis abūdās vñ factū nomē
somnia facit: fastidia remouet e stomacho: p̄ncipatū inter her
bas tenet post caules ⁊ brassicā: tria genera fecere alij: vnū an
gusto folio: alteꝝ rotūdo caule: tertiu sessile laconicū vocat ali
ud facit gen? Columella qd̄ in ipsis carminib? percipit̄. Cipi?
est insula in mari p̄phili vbi est vrbs Paphus p̄dita a Papho
Lactuca punicea ⁊ etiā ⁊ abūdantis lactis vocat̄ paphia: ⁊ est
p̄ia lactuca. Alq̄ri? fuit Gracumedes qui mīstrat dijs pocula
Sol ingredit̄ aquariū. vii. kal. ianuarij p̄mo anno: qz mars. i.
marti? pange. i. fige ⁊ plāta venus. i. in mēse aprilis qui ē dedi
catus veneri. Ianuarius est p̄ncipiū. Lopera sacerdotes fau
ni mēse februarj singulis annis lustrabāt vibem. vnde pleriqz
eū mēsez vocabāt purgatoriū: ⁊ cū eo mēse fierēt parētalia. i.
sacrificia defunctor. appellat̄ feralis. i. manib? dedicat̄. De
scribit vernū tēpus ⁊ venerē creatricē oīm rez: qz verno tpe nō
mō mare ⁊ tellus ⁊ aīantia q̄ in eis sunt: sed celū ipm luxuriari
incipit. Oceanus ē maritus Thetios: ⁊ Neptun? Amphitrice:
que cū fugeret amores dei ⁊ secessisset in Atlantē mōtem: Del

phīn? missus a Neptuno eā inuenit ⁊ nuptias suasit ob qđ me-
ritū astris illat? Nimphe marine sunt filij Oceani ⁊ Nuptuni
A crisione dicta fuit diuitie filia a Crisi amata ab Ioue: Jupit̄
in aurū liquidū demutat? defluxit in gremiū puelle: ⁊ accepta
forma hūana cū ea ꝓcubuit: ⁊ genuit Perseū. Delphi vrbs Per-
nasi cū oraculo Apollinis pithij. Dindia mons ī maioris phri-
gie vbi fiebāt sacrificia Cibeli. Citherō est Pernasi pars. Aliq-
volūt esse ꝓ se montē emulū Parnaso in altitudīe in citherone
fiebāt Bacho sacra. Aisa vrbs in Parnaso ⁊ ꝓ omīssa silētia in-
telligit Pirenē domiciliū musay. In Dela īsula nat? ē pheb-
us Teiū est vrbs paphlagonie tito Salustio patria anacreontis
poete. inde Chius ē insula: vel dī a Chione nīpha: vel a Chio-
niue ꝓpter albicitia saxa. Asturciū herba appellat̄ a narium
intorsione ꝓpter caliditatē pellit serpētes: et nō est vtile cibo.
Thima flos quo ut plurimū apes delectant̄ ad mellificandū.
Cinara appellat̄: qz cineribus gaudet: potū excitat: ideo stran-
gulat vocē. Corimb- est fructus hedere ⁊ cinare. Coriandruz
egyptiacū laudat̄ pitartima vocat̄ serpētes fugat. Melantiuz
aliqui appellauerūt nibellā: aliqui melasperinō: grata est cibo
herba. Asperabus dī ab asperitate: uel ab eo qđ in virgultū cre-
scit. Duo enī genera: hortēse ⁊ siluestre. Diligētio: es tertiuū ge-
nus inuenerūt qđ rudā appellant. Calamit? aliter leuce: dī ali-
ter bionias latini appellant vitē albam: uel a calore: uel qđ ei?
radix trita candidā ⁊ tenerā facit vitem. Moloche alio nomi-
ne Eliocropiū que prono vertice sequit̄ solem. Homerus tris
flores laudat Lothon crocon ⁊ hiacintum. Lothus in phrigia
laudatissimus est. Crocus in Sicilia: Hiacintus in Achaia.
Pegrifides nimpha a Pegriso equo allato. Achelous est flui-
us qui diuidit Acharman ab Etholis: vnde Acheloides nim-
phe. Menalus mons Archadie vbi sunt multe quercus et ro-
bora. inde Diades nimphe arborum: ⁊ inde dicunt̄ Drinde sa-
cerdotes qui vaticinant̄ sub robore. Flapre vocant̄ nimphe flo-
rū. Amphisus sunt thesalie apud quez Apollo pavit armenta

regis Admeti. tēpe tempe tēperies ⁊ planicies in thessalia olim
lacus fuit. Postea vero Hercules clam dedit exitū paludi ⁊ fe-
cit planticiē amenissimā opacitate arborū cultissima: quā cigit
peneus fluuius. Cillene mons arcadie patria Mercurij. Liffus
mons Arcadie opacissimus vbi est templū Bachi. Aisa triplex
est Asia: vbi educatus fuit Bacchus. Alia in India quā cōdidit
Bachus in Parnaso. Alia ꝑdita a Phocēsis in honore Bachi
Dione mater fuit veneris. inde dioneus a um. idest venerens
a um. Sarra aliqui volūt esse sanguinē cōchilioꝝ: Alij ꝑꝑrie cō-
bilia vnde purpura tingit. Phoebe dicitur luna que alio noīe Dia-
na dicitur: filia fuit Latone ⁊ soror Phēbi nō Latonia dicitur. Pi-
rois est lapis ꝑciosus a colore ignis appellatus. Flaz ꝑir ignis
dicitur apud grecos. Hesperus filius fuit Euroze: ⁊ ut aliqui vo-
lunt Athbomētis qui mane lucifer appellatur. vesperi Hesperus
qꝫ mergit se in vndas hesperias. Iris filia Thaumantis fuit
demutata in arcū pluuiālē. Amaracus idem est qꝫ sāsucū. i. ma-
iurana. Balausus nō multū differt a Narcisso: eius satus ter-
rā atrilescit. Balsamū est herba odoratissima in Idimeia regio-
ne. Surpiculū est sportula in qua olitores olera portant. Fiscā-
na est etiā vas. Sed ingreditur geminos. xiiii. kal. iunij. Sol in-
greditur cancrū. a. xiiii. kal. Julij. Papauer dicitur qꝫ Ceres cū ꝑo-
serpinā quereret cibum fecit ex papauere. Fors fortuna rustici
post messem grās fortune agebāt: dicebātqꝫ o fortuna ⁊ o fors
fortuna. Ozimū herba est que seritur mense septēbri: ⁊ transfertur
in mense martio: ⁊ habet radicē oblongā. Chlidrū est instru-
mentū fabrorū rusticoꝝ. Pulex dicitur a pulicis similitudine: ⁊ no-
cet herbis: ex puluere nascitur. Cāpe est vermicus viridis qui hꝫ
tenue coriū ⁊ lanuginosus iam dicitur hirsuta campe luridus a.
um. liuidus dicitur tules sacris: qꝫ ex Etruria manauit oīs vis
a ruspicine artis. Rubigo est que nata alias inficit: qd̄ ut anti-
qui vitaret sacra faciebāt que rubiginosa appellabāt. Catuli
Plinius li. xxix. sic ait. Mares catuli in plandis viminibus ho-
stiaz vice tenent. Archadici aselli dicitur: qꝫ in archadia aselli

Pompei sunt ut par suis findoz ut Archadie pecuaria rudere
credas pecuaria rasellos. Laquies fuit optim⁹ aruspex in etru
ria: qui aruspicinā inuenit. Larcon aruspex etruscus fuit ⁊ dī
ues maxim⁹. Chiron fuit fili⁹ Saturni ⁊ filire: vocat^r Amitha
oni⁹: qz erudiuit Melampū Amithaonis filiū. vel dī Amitha
one qui fuit princeps oīum medicoꝝ. Nocturne volucres sunt
bubones nome ꝛ. Amurca est fer olei que defendit oīa a coru
ptioe ⁊ teredone. Mara cū. b. est stabulū brutoꝝ aīaliū. Iolcos
prima ciuitas thessalie fuit: ⁊ erat regia pelie: ad quaz Jason
tulit pellē arietis aurei. Lapharos alio noīe Rumer appellat^r
eius vis est ad puocandā vrinā. Lapatū est lappa. Taminus
⁊ rusticus sunt herbē siluestres que sponte nascunt^r. Sella ē ge
nus cepte. Coruda est genus asparaci siluestris. Amb. achie ē
herba similis apio in folijs. Duo sunt genera attriplis. Primum
dī spinar: sedum attripler. Phaselus est nox visa triplicijs dicit
Columella: ⁊ grauis a triplici cōsurgit lōga phaselus. Ritbilū
est vas cuius collū est oblongū ⁊ tortuosum. Chlidri sunt ser
pētes in aquis degētes. Aā idros grece dī latine Hericos ē no
men Irbace insule vbi regnauit Ulires: in qua est laudata pīx
Amula pōt intelligi hic pro oī vase. porritoꝝ belles aries denu
bere. i. tegi. ideo nubētes dicunt^r: qz tegunt^r velo: nullo sono ne
mine sentiēte. priuignas: qz plante vbi seminant^r nō relinquū
tur sed alibi inserunt^r. pignora filios. Florida bene culta. Cris
pē: qz apū crispū ē. in Alchaia ī nemeo certamie victozes coro
nabant^r apio ⁊ etiā furie. Duo sunt apij genera: ⁊ ambo crispa
apiū nocz capiti ⁊ stomacho ppter nimīā caliditatē. Porū: du
plex ē genu⁹ porū: Est at porū sectiū ⁊ capitatū. Statilin⁹ pō
ponius inquit esse careotā: ⁊ dī pastinaca: mollē sinū. i. excultū
agrū. Nibla mons est Sicilie abundās varijs herbis. vñ ⁊ bib
leas opes ⁊ bibleū mel dicimus. nā apes gaudent floribus: cro
ce floride naz flores crocei sunt. Sansucū ē herba que a Diocle
appellat^r amaracus: a nostris appellat^r persa uel maiorana. Ca
nopū opp. egypti appellatū a canobo auriga Menelai mutata

littera. Cinera columella in alio loco sic ait. cinere sobolē meli
us per autūni equinoctiū: disponemus semen cōmodius circa
kal. martij: seremus plantā circa kal. nouēbris depzīmēs mul
to cinere stercozabimus. id genus stercozis huic olerī videtur
optissimū: qđ cum ita sit magis videt cinere nomen inde sum
ptum: quā ex virgine Cinera. sed Columella alludit cū vocabu
lo. Mirrba filia fuit regis Cipi cōuersa in herbā sui nominis
Mellistacte. optima autē 7 laudatissima mirrba est appellatur
stacte: inde per Grecā cōpositionē mellistacte uel mellistactis.
Niacinthus natus ex cruoze Niacis. Cinix Thelamonis fili?
Thelamon eaci. Amarātus dicit flos paradisi: sed est magis
spica q̄ flos. Grece autē interpretat sempuiuens imortalis sem
per viuentis. Carambe est genus lenis brassice. sed in p̄sentia
nihil ad rem. Fiam superius fecit mentionē de brassica: tamen
nihil dixit de carambe. Releuat aufert. lactuca cōualuit diuus
august?: morbos lōgos pellit febrī sua frigiditate salutaris est
7 optia p̄fertim in estate. Unū appellat apud antiquos genus
lactis abundās: vnde factū nomē: somnū facit: fastidia remo
uet e stomacho: principatū inter herbas obtinet post brassicā.
Tria genera alij fecere. vnū angusto folio. alterū rotundo. ter
tiū sessili latonicū vocāt. alia Columella facit que in ipsis car
minibus percipiunt. Capadocia puincia est supra phrygiā ma
iorē 7 paphlagoniā. Lactuca albicatibus folijs vocat tartessi
aca uel gaditona. Tartessus 7 tartessos que dicit vrbs est lit
toralis hispanie ppe gades vnde migravit Romā familia Co
lumellay. Tartessus dicta est a tartaro: qz ibi sunt cauerne p
fundissime e quib? ad tartara descensum esse putāt. Gades in
sula est ppe cōtinentē vltra colūnas Herculis ab oī antiquita
te celebrata. Cypus est insula maris Paphiliij vbi est vrbs Pa
phus a Papho p̄e cinere. Lactuca punicea 7 abundās lactis pa
phia appellat: 7 p̄ma lactuca. Lactuca capadoca ponit mēse fe
buarij. Lactuca iberā mēse martio. Lactuca paphia. i. cypria
mēse aprilij. Aquari? fuit ganymedes qui dijs pocula mīstrat.

Sol ingredit̃ aquariū. xvii. kal. februarij primo anno: qz ianu-
arius est anni principiū. Luperci sacerdotes Fauni siue panis.
Dupercalia fiebāt mense februarij. februari⁹ d̃r fertilis: qz il-
lo mēse fiebant sacrificia mortuoz: qz dicunt̃ feralia. i. parēta-
lia. Sacerdotes igīt panis licei appellant̃ luperci: qz Panlice⁹
dictus est quasi lupinus licos lupus est. hui⁹ dei sacra trāstu-
lit Euāder in Italiā: pleriqz hūc mensem purgatoriū appella-
runt. Fozalis: qz manib⁹ dedicat⁹ est. In genere describit ver-
nū tēpus ⁊ venerē rerū oīm creatricē. qz verno tpe non mō ma-
re ⁊ tellus ⁊ oīa aiata que in eis sunt: sed celū ipm luxuriari in-
cipit. Spūs orbis sol est qui mundi anima est. Oceanus est ma-
ritus Amphitrite. Neptunus tethios: que cum amorē dei fuge-
ret ⁊ in Atlantē montē secessisset: Delphinus missus a Neptu-
no eam inuenit ei⁹ nuptias persuasit: ob qd̃ meritū astris illa-
tus est. Pater ppter pisces qui gignunt regnator aquaz. Oce-
anus quib⁹ veteranus etiā verno tpe amat. Amphie istoꝝ filie
sunt: quas partus Ceruleos poeta vocat ppter aquā marinaz
que eiusdem coloris est. Acrisione dicta fuit Danae filia Acris-
i: vnde ⁊ nomen patronomicū acrisione: vnde fit acrisioneus.
hec amata a Ioue. Nam Acrisius fuit rex Argiuoz. Jupiter in
aurū liquidū demutatus in gremiū puelle deflurit: et accepta
forma cum ea concubuit: ex quo coitu Perseus natus est posi-
to fulmine: quia Jupiter non amat nisi deposito fulmine. In si-
nus matris: quia Jupiter cum formam hominis accepit visus
est nasci ex puella. Hec genitrix quemadmoduz deflurit: Jupi-
ter in gremio Danaes sic defluit. Jupiter idest aer: idest vita-
lis spiritus in terra. Sed quid ego: pulcherrima translatio: ac
si poete ingenium equis simile sit. Delphioꝝ vrbs in Pernafo:
vbi colitur Apollo. Orgia dicta sunt a potis orgi idest furore:
cōtra orgia furores. Dindima mons ē maioris phrigie vbi fie-
bant sacra Cibeles. Citeron pars Pernafo. aliqui volūt esse mō-
tem emuluz Pernafo altitudine in citerone: ut apud Papiniū
fiebant sacra Bachi. Aisa est vrbs in Pernafo. ⁊ triplex ē Aisa:

Aphrica India ⁊ Pernaſo. In Aſia aſie educatus eſt Bacchus:
qui ⁊ Aſiam indiam cōdidit. Alia condita fuit a Phoceniſibus
omiſſa data: frementē canentē. Delos inſula prima Ciclopum.
vnde Apollo. Leius eſt vrbs Paphlagōie que fuit patria Ana
creontis. Chius uel chios eſt iſula. vel dicit̃ a Chione nimpha
uel amne ppter albicātia ſara. Maſturciū herba eſt que alegre
tū a nariū intorſione ppter caliditatē aduerſat̃ ſerpētibus: In
domito inectibili. Umbra herba ſilis origano Cinare appella
tur: qz cineribus gaudet: potū excitat ideo ſtrāgulat vocē. Ma
nimius potus ſtrāgulat vocē: ideo dicit̃ nec phebo quāta. Co
rimbus fruct⁹ hedere. Cozian drū egyptū laudaſ̃ pitartima vo
caſ̃ fugat ſerpētes. Melantiū alij appellarūt nigellā: alij mela
ſperinon: alij melantiū odoris grata: cibus ſuauiſſima: ⁊ vene
nis aduerſa. Aſperagus dī ab aſperitate: uel ab eo q̃ in virgul
tū creſcit. Duo ei⁹ genera: hortenſe ⁊ ſilueſtre. diligētiores ter
tiū genus in uenerūt qđ rudā appellāt. Calamitus aliter leuce
aliter baonias latini appellāt vitē albā: uel a colore: uel q̃ eius
radix candidā ⁊ tenerā facit cutē. Moloche dicit̃ alio nomine
eliotropiū. Achelous fluius qui diuidit acharinā ab etholia
vnde acheloides nimphe: et dicit̃ fuiſſe prim⁹ fluius in orbe
terraꝝ. Menalus mons archadie vbi ſunt multe quercus et ro
boza. Rapere nimphe floꝝ mater. Amphriſus fluius eſt theſ
ſalie apud quē Apollo pauit armēta regis Admeti. Lepe. i. pla
nicies ameniſſima olim lacus fuit. poſtea vero claua dedit eri
tū paludi: ⁊ fecit planiciē ameniſſimā opacitate arboꝝ cultiſſi
ma: quā cingit uel ſerat Perens fluius. Cillene arcadie mōs
patria mercurij. Liceus mōs arcadie vbi tēplū eſt Bachi ⁊ dia
na choros virginales agebat. Caſtallinus fons ⁊ capriallinus
in pernaſo. Daleſus fluius Sicilie qui labit̃ ex Ethna: apud
cui⁹ cāpos rapta eſt pſerpina. Sicani: qz ſicani habitauere Si
ciliā: vernātia tꝑis verni: vos oēsꝑ puelle telluris comas her
bas: tener nouus: fugiētis currētis. Diona eſt mater Veneris
ut inqꝛ Proedimi⁹: ⁊ ponit̃ pro uenere. Genus habz tutelā hoz

toꝝ .i. p̄est floribus. **Sarra** lingua. **Sira** significat p̄iscē. **Sidon**
ciuitas a phenicib⁹ qui p̄cesserūt e mari rubro in Sīriā cōdita
fuit ⁊ appellata sarra qz inter paludes erat in sidone postea cū
ex sanguine tingeret̄ purpura ipsa purpura appellata fuit sar
rana ostrū purpura est. **Boreas** v̄etus facit serenitatē. luna ma
xime lucet cū serenū est: sed nunc intelligit de luna inter albas
nubes. **A borea** enī fiunt nubes albe: ideo albe qz sine aq̄ sunt.
Pirois est lapis p̄ciosus ita appellatus a colore igneo. **Desper⁹**
dī stella occidēte sole: oriēte vero dī lucifer. **Laumātias** iris fi
lia **Laumātis**. **Jubar** appellatur lucifer ut ait **Marcus varro**.
Balauis flos est qui nō multū differt a narcisso: verū eius satu
terra sterilis est. **Ligustrū** genus ē arboris que puenit ex loco
aquoso. ex qua arboꝝe fluūt thesserule optie: sic hic pro floze po
nit. **Cassia** ut inq̄t **Iginus** herba est que ad coronamēta veni
ebat. **Balsamū** est modica arbor q̄ nascit̄ iu **Jdumea** regiōe tm̄
cuius liquor in magno p̄cio est. sed balsamū etiā herba ē a bal
sami odore appellata. **Croceos** cor̄ibos: per cor̄imboꝝ intelligit
oēs herbas q̄ habent fructū ad modū cor̄imbi hederē. **Surpi**
culū ē sporta in q̄ olitores olera portāt. **Fiscina** ē vas ⁊ inde fis
cella. **Portunus** ē qui alio noīe palemō: alio noīe melicba dī.
Betula arbor ē gallica mirabili cādore pfusa: ex q̄ antiqui facie
bāt fasces q̄ p̄cedebāt psules ⁊ p̄tores. fiūt etiā ex arboꝝe sporte
Ferugo appellat̄ purpura coloris nigri: ⁊ eod̄ noīe dī color fer
ri q̄ subrutilis ē. **Nā** purpura nō nigra est s; nigriās cū rubo
re. Atq; idem gemino intelligit solē ingredientē geminos qd̄
est. xiiii. kal. Junij. **bachia** cancéꝝ. **Cancer** hic a **Junone** inter
astra locatus fuit: qz pedē **Herculis** pugnātis cū **idra** momoz
derit: ⁊ ab **Hercule** interfectus fuerit. **Juno** herculi inimica ob
tale facinus cancrū inter. xii. signa posuit. **Hic** aut̄ cācer ex **ler**
na palude exiuit. **Papauer** cereale tradit̄ **ceres** fecisse cibos ex
papauere: qñ querebat **Proserpinā** filiā fortune: peracta messe
celebrabant̄ cene forti fortune: quas alij volunt instituisse **Au**
mā **Pompiliū**. **Alij** volunt instituisse **Seruiū tulliū**. **Cilindrus**

est lapis magnus et teres quo superinducto solidatur area ad tritu-
turam: grauibus ponderosis. Pulver appellatur a pulicis similitu-
dine: nascitur in brassicis. campe vermiculus: duros imbrēs gra-
dines. Rubigo est morbus qui nascitur ex siccitate nimia preceden-
tibus pluuijs: et tunc intelliguntur esse cum folia herbarum desiccantur.
Auma pompilius ad pellendam talē pestem instituit rubigalia: et instituit coli ab agricolis deum. nomina rubigum toneat desic-
cet. apud maiores nostros catuli lactentes adeo puri existimati
sunt ut ad cibum transferantur. et in placandis muneribus hostiarum
vicem tenerent. et in cenis deorum vnus catulus apponebatur lactes
in hanc sententiam loquitur Plinius libro. xxix. Tages fuit primus
omnium qui de aurospicina scripserit: et in etruria Tarchon fuit
aruspex et rex in etruria Chiron fuit filius Amithaonis et fi-
lius. unde et philirides appellatus. Alii dicunt filium Saturni sed
eruditum ab Amithaone medico. Alii putant Amithaonem ab eo quod
fuit Chiron medicus et Amithaonus fuit princeps medicorum.
constat autem Amithaonem fuisse fratrem Melampi medici. nonas
ex seminibus erumpentes Amurca que erat sine sale: et intro anti-
qui solebant medicare semina. Fauilla cinere nato ex stabulis
brutorum huius stabulis. Serum illa aqua est que remanet ex lacte.
In oraculo Apollinis scriptum erat. Negat apollo pestem reuiscere
quam nuda femina extinxit. Dardanie: quod in phrygia erant iste
partes. apud dardanos Medea interemit fratrem Absirthum.
Iolcos ciuitas est thessalie et regia fuit pelie. ex Iolco ciuitate
ista profectus fuit Jason cum argonautis ad aurea vellera capiendam
quam auxilio Medee substulit. Medea interemit cantibus dra-
conem custodem velleris. Hircus cuius pellis querebatur ab Jasone:
venerat phrygium et helle. Protocomas dicuntur prime herbe que
sunt amata. Tartesiacos lactucas. Tamnus herba est que sponte
nascitur in hortis. Lapatorum ramer dicitur. Silla est genus cepes:
omnia capitata inquit Theophrastus radice munera sunt et precipue
Silla: que etiam suspensa folia emittit. Ruscus appellatur ci-
sta: sed hic pro herba ponitur. prodit manifestatur. Coruda inter

aculeatas herbas ponit: similis est asperago. Volunt quidam
Corudā esse asperagū siluestrē. Phyllū per. ll. significat folium
Andracne herba est nō multū differēs ab amorosia. Antes ap
pellant̄ sulci vinearū. Atriplex est genus oleris: in cibo sumptū
nocet capiti. eius radix alte descendit in terrā. Grauis inimi
ca. Richilum est vas oblongum et tortuosum. Alij Ritbiuz vo
cant Cilidri serpentis. Aricie naris oppositum Locridos pi
ceis frequēs. Dimetus est mons in Attica regione vbi optimū
mel quod appellat̄ atticum et bimetum. Amula appellatur la
quarezā. Liuidus viridis. Virtus asper. In o. bem: quia est il
le cucumis rotūdus. Inique grauis. fartus repletus. Trichi
la remebundior: tenerior: vberē sumine. Effete que peperit.
Diperion fuit pater Solis vnus ex titacubus ⁊ appellatur sol.
Cumulata idēz est q̄ plena. Armenis: armeniaca crisemila pri
ma dicunt̄ Persis barbara. Cambises rex Persarū semina per
ficorum tulit in egyptum ⁊ seuit: ut tali pomo venenoso cibus
iocundo necaret egyptios. secus euenit om̄ia persica illic sata
mutata terra mitigata fuere: ex egypto translata in Cipruz: ex
Cipro in Italiā vbi in multa genera transiuere: adeo iocundū
blandi saporis ut nihil veniat ad cibos gratius. Patrijs vene
nis: qz in perside venena sūt. venenosa pergama idēz phzigia
persica. luna persica sic dicta. Galcis est app. euboze. Chios est
insula: in his locis nascunt̄ cāne quaz succus densat̄ in succa
rum. nascuntur ⁊ canne optime apud Ebofios qui sunt in re
gione Idumea. Precor prematura. Celidonie ficus sunt. Da
risce dicuntur ficus ventricose. Calistrutis dicitur ficus in sa
pore potentior ceteris ⁊ frigidior in natura. Cere ficus albi co
loris. Libisca ficus aphrice: ppter hunc ficuz fuit versa Carta
go per Emilianū Scipionez. Lidia ficus est nigra: Tartipedi
vulcano qui eiectus e celo in lemnon fregit sibi costam. vulco
nalia fiebant in principio decembris Cōgilis frigida a gelati
one dicta. Biuias ē fons in agro anuternino. Euchios Bach?
metam incidimus vnam. Bisanne propter pedes caprinos.

Vindemia quasi vina demia. Vinum a potentia dictum idest
vi. Ascraus asera vallis est Boetie in aspero loco sita: patria De
siodi poete qui agriculturaz scripsit. vnde Hesiodus ait: Ascra
rus anserum.

Cinis.

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

1890

